

Тищенко В. В.

завідувач кафедри криміналістики
Національного університету «Одеська юридична академія»,
доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України

Гресь Ю. О.

доцент кафедри криміналістики
Національного університету «Одеська юридична академія»,
кандидат юридичних наук

ПОЄДНАННЯ СЛІДЧОЇ ТА ОПЕРАТИВНО- РОЗШУКОВОЇ РОБОТИ У КОНТЕКСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОГО БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ

У стратегічній програмі діяльності Державного бюро розслідувань у 2017–2022 роках місія даного правоохоронного органу декларується як встановлення справедливості у суспільстві шляхом незалежного та всебічного розслідування злочинів задля притягнення винних до встановленої кримінальним законодавством відповідальності, незважаючи на їхні посади, зв'язки та ресурси (Стратегічна програма діяльності Державного бюро розслідувань на 2017–2022 роки [Електронний ресурс]: 2017. 26 с. Електрон. текст. дані. URL: https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/uploaded-files/program_print.pdf). Ст.1 Закону України «Про Державне бюро розслідувань» деталізує дану місію визначаючи, що свою правоохоронну діяльність даний орган виконавчої влади здійснює з метою запобігання, виявлення, припинення, розкриття та розслідування злочинів, віднесених до його компетенції (Про Державне бюро розслідувань [Електронний ресурс]: Закон України від 12 листопада 2015 року № 794-VIII: станом на 22 травня 2019 р. Електрон. текст. дані. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19>).

Успішне досягнення даної мети можливе лише шляхом здійснення повного та усестороннього розслідування кожної злочинної події, що є можливим лише за рахунок використання широкого інструментарію зі збирання криміналістично значущої інформації. До такої в процесі виявлення та розслідування злочинів відноситься як інформація орієнтованого, так і доказового характеру. Крім того, вчені та практики звертають свою увагу, що успішність та результативність такого новоствореного правоохоронного органу, як Державне бюро розслідувань, витікає із його незалежності у процесі реалізації своїх повноважень слідчими (Цимбалюк В. І. Функція досудового слідства в повноваженнях Державного бюро розслідувань та Національного антикорупційного бюро // Право і безпека. — 2014. — № 3. — С. 163; Труба Р. М. Єдиноначальність та погодження в реалізації окремих повноважень директора Державного бюро розслідувань // Підприємни-

цтво, господарство і право. — 2018. — № 5. — С. 233). Але досягнути такої незалежності у своїй діяльності Державне бюро розслідувань може лише за умови здійснення процесуальної та непроцесуальної форм боротьби зі злочинністю силами власних підрозділів.

Вчені вже не раз виказували занепокоєння відсутністю законодавчого регламентування можливості підрозділів Державного бюро розслідувань проводити не лише слідчі (розшукові) дії, але й негласні слідчі (розшукові) дії та оперативно-розшукові й оперативно-технічні заходи власними силами (Аркуша Л. І. Державне бюро розслідувань як суб'єкт оперативно-розшукової діяльності / Л. І. Аркуша // Державне бюро розслідувань на шляху розбудови : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 16 червня 2018). — Одеса: Юридична література, 2018. — С. 338–341; Цюприк І. В. Функціонування Державного бюро розслідувань у контексті реалізації антикорупційної політики // Реалізація державної антикорупційної політики в міжнародному вимірі: матеріали Міжнарод. наук.-практ. конф. (Київ, 9 груд. 2016 р.) / [ред. кол. : В. В. Черней, С. Д. Гусарев, С. С. Чернявський та ін.]. — Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2016. — С. 413), адже до прийняття закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення діяльності Державного бюро розслідувань» у травні 2019 року співробітники Державного бюро розслідувань могли здійснювати лише слідчу роботу (Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення діяльності Державного бюро розслідувань [Електронний ресурс]: Закон України від 16 травня 2019 року № 2720-VIII. Електрон. текст. дані. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2720-19#n7>). Така ситуація була обумовлена тим, що Закон України «Про оперативно-розшукову діяльність» чітко вказував на те, що в Державному бюро розслідувань оперативно-розшукова діяльність може проводитися лише в межах оперативної роботи підрозділів внутрішньої безпеки та з метою забезпечення особистої безпеки співробітників Бюро (Про оперативно-розшукову діяльність [Електронний ресурс]: Закон України від 18 лютого 1992 року № 2135-XII: станом на 2 серпня 2018 р. Електрон. текст. дані. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12/ed20180802>).

Але така ситуація не є сприятливою для успішного функціонування Державного бюро розслідувань. Задля розкриття та розслідування віднесених до його компетенції злочинів Бюро має діяти максимально незалежно та самостійно, адже розслідування злочинів, що вчиняються службовими особами, ускладнюються можливістю втручання таких осіб чи третіх осіб у їх інтересах у процес розслідування. Також підвищується ризик порушення таємниці слідства саме за рахунок залучення до розслідування співробітників інших правоохоронних структур.

Тому з прийняттям змін до законодавства про слідчу та оперативну роботу співробітників Державного бюро розслідування важливим кроком є правильна організація діяльності та взаємодії даних підрозділів. Традиційно найбільш результативною є поєднання слідчої та оперативно-розшукової роботи за рахунок узгодженої діяльності уповноважених на проведення кожної з них осіб. Тобто керівництво Державного бюро розслідувань повинне взяти до уваги успішний досвід роботи слідчо-оперативних груп як постійно діючих формувань.

Результат діяльності слідчого та оперативного співробітника на пряму залежить від їх взаємопорозуміння та злагодженості дій. Специфіка оперативної та слідчої роботи не дозволяє даним співробітникам замінити одне одного, але дозволяє обмінюватися інформацією та формувати усестороннє уявлення картини розслідуваної події.

Самойленко О. А.

доцент кафедри криміналістики
Національного університету «Одеська юридична академія»,
кандидат юридичних наук, доцент

Титуніні К. В.

начальник управління стратегічного аналізу та прогнозування,
помічник Міністра, Департамент організаційно-апаратної роботи
Міністерства внутрішніх справ України, кандидат юридичних наук

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ПРОВЕДЕННЯ КОНТРОЛЮ ЗА ВЧИНЕННЯМ КІБЕРЗЛОЧИНІВ (В КОНТЕКСТІ РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ, ВІДНЕСЕНИХ ДО ПІДСЛІДНОСТІ ДЕРЖАВНОГО БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ)

Перспективним сьогодні можна вважати розроблення окремих методик розслідування кіберзлочинів, що пов'язані з отриманням неправомірної вигоди, або службових злочинів, пов'язаних із втручанням у роботу автоматизованих систем. У практичній діяльності правоохоронних органів дедалі частіше виявляють комплекс злочинів, передбачених ч. 2 ст. 362, ч. 3 ст. 362 та ч. 1 ст. 368 КК України або іншими статтями, що пов'язані із вчиненням злочину службовою особою та, відповідно, підслідні Державному бюро розслідувань. З цих позицій актуальності набуває питання організаційних та тактичних особливостей застосування окремих слідчих (розшукових) дій співробітниками Державного бюро розслідувань, зокрема контролю за вчиненням злочину.